
Leader

Rijk van Nijmegen Maas en Waal

Jaarverslag 2025

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Inhoud

Voorwoord.....	3
Over ons LEADER-programma	4
Lokale Ontwikkelingsstrategie	4
Samenstelling Lokale Actie Groep	4
Uitvoering programma	4
Onze goedgekeurde projecten (april 2024 – december 2025).....	5
Satéprikker klimaat & energie	7
Evaluatie aanvraagproces LEADER	8
Bestuurlijke inzet rondom knelpunten LEADER-proces	8
Landelijke LEADER-dag	9
Doorkijk naar 2026	9

Voorwoord

Als ik terugkijk op LEADER in onze regio, ben ik vooral trots. Veel inwoners hebben goede ideeën en zetten zich met veel energie in voor hun dorp en voor het platteland. Dat zien we terug in de vele verschillende projecten: ontmoetingsplekken, dorpsvoorzieningen, cultuur, erfgoed, landbouw, natuur en korte ketens. Achter al deze projecten staan vrijwilligers die met enthousiasme en doorzettingsvermogen hun plannen uitvoeren. Het is fijn dat we hen met de LEADER-subsidie konden helpen.

Toch voelt deze periode voor mij als voorzitter van de Lokale Actie Groep ook dubbel. De regeling biedt veel mogelijkheden, maar het aanvragen bleek voor veel mensen lastig en tijdrovend. We kregen daar regelmatig klachten over. Toen het budget op was, hebben we daarom een evaluatie gedaan onder initiatiefnemers. Die liet duidelijk zien waar de problemen zitten.

Daarom ben ik samen met de voorzitters van de andere Gelderse LEADER-gebieden in gesprek gegaan met de provincie. Het was belangrijk om deze signalen samen te bespreken. Het is positief dat dit leidde tot overleg en dat de knelpunten worden erkend. Maar we moeten ook realistisch zijn: het probleem is niet meteen opgelost. Uitvoeringsorganisaties moeten werken binnen vaste regels en systemen. De inzet voor een eenvoudiger en beter werkbaar LEADER-proces gaat dus door. Als LAG blijven we dit nauw volgen.

Ondertussen is er ook veel bereikt. Er zijn nu 17 projecten afgerond of in uitvoering, verdeeld over alle speerpunten van onze Lokale Ontwikkelingsstrategie. Ik zie ook dat initiatiefnemers serieus aandacht hebben voor onze 'satéprikker' klimaat en energie. Inwoners werken niet alleen aan de leefbaarheid van hun dorp, maar denken ook aan duurzaamheid en de toekomst van onze regio. Dat maakt mij trots.

Henk Cornelissen

Voorzitter LAG Rijk van Nijmegen Maas en Waal

Over ons LEADER-programma

De provincie Gelderland opende op 1 mei 2024 de subsidieregeling LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal. Ons gebied was het eerste LEADER-gebied in Gelderland dat officieel kon starten. Het doel van LEADER is de leefbaarheid op het platteland verbeteren. De regeling ondersteunt initiatieven die inwoners zelf bedenken, opzetten en uitvoeren. Voor de periode 2023–2027 heeft de provincie Gelderland een budget van ongeveer €1,7 miljoen beschikbaar gesteld. Hiervan is €1,2 miljoen bedoeld voor de uitvoering van projecten. De Werkorganisatie Druten Wijchen treedt op als penvoerder voor de regio Rijk van Nijmegen Maas en Waal.

Lokale Ontwikkelingsstrategie

De Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) geeft richting aan de activiteiten en initiatieven binnen het LEADER-programma. De LOS kwam in 2023 tot stand via een interactief proces, samen met inwoners en partners uit de regio. LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal richt zich op drie samenhangende doelen:

1. Leefbare veerkrachtige dorpen
2. Een groene regio met veel biodiversiteit
3. Een sterke lokale (vrijetijds)economie

Voor alle projecten geldt dat ze aandacht moeten besteden aan de gevolgen van klimaatverandering en aan duurzame energie.

Samenstelling Lokale Actie Groep

De samenstelling van de Lokale Actie Groep (LAG) is grotendeels gelijk gebleven vergeleken met 2024. In 2025 vonden 2 wijzigingen plaats. Jelle Blijham, ambtelijk adviseur namens de gemeenten, is vervangen door Danny Toonen. Daarnaast heeft Edwin Teurlincx de Werkorganisatie Druten Wijchen verlaten. Hij is opgevolgd door Han Teunissen. Alle leden van de LAG vindt u op de website van LEADER: [Samenstelling Lokale Actie Groep \(LAG\) | LEADER](#)

Uitvoering programma

De Lokale Actie Groep heeft in 2025, 5 keer vergaderd:

- 19 februari in Ontmoetingscentrum De Paulus in Winssen
- 16 april in Stoomgemaal de Tuut in Appeltern
- 25 juni in Ontmoetingscentrum De Paulus in Winssen
- 17 september in Buurderij de Lage Hof in Overasselt
- 10 december in Sterrenbosch in Wijchen

Na de positief beoordeelde presentaties tijdens de LAG-vergadering van 16 april bleek dat het uitvoeringsbudget volledig was uitgeput. De LAG heeft daarom besloten om tijdelijk geen nieuwe projecten meer te laten presenteren. Daarnaast zijn alle positief geadviseerde projecten per brief verzocht zo snel mogelijk hun subsidieaanvraag in te dienen, om te voorkomen dat het beschikbare budget onnodig werd vastgehouden. Zo kregen we zicht hoever projecten waren met het indienen van de aanvraag en welke projecten toch de financiering niet rond kregen.

Tot slot heeft de LAG ingezet op een bestuurlijke lobby om extra budget voor de regio te verkrijgen.

Onze goedgekeurde projecten

(april 2024 – december 2025)

In de periode 2024–2025 kregen 18 projecten een positief advies en konden ze een subsidieaanvraag indienen. Hiervan zijn 14 projecten formeel ingediend bij Stimulus. In totaal is €1,13 miljoen aan LEADER-subsidie geclaimd. Dit leidde tot een totale investering van €2,64 miljoen in de regio. Hiervan komt € 1,5 miljoen uit private middelen. Dat zijn bijdragen die inwoners zelf bij elkaar zoeken voor het project. Bijvoorbeeld via een bank, fonds, eigen geld of uren in natura door vrijwilligers.

Nr	Projecttitel	Gemeente	Thema*	Subsidie	Geïnvesteed
1	Boer en burgers: route naar duurzame bewustwording	Regionaal	3	€23.649	€48.649
2	Doorontwikkeling regeneratieve boerderij de Biesterhof	Berg en Dal	2/3	€80.000	€205.122
3	Watersnoodramp 1926	Regionaal	1	€80.000	€160.002
4	Museumpark Orientalis: Verruim je wereld	Berg en Dal	2/3	€80.000	€179.280
5	Verhalenmuseum de Buurderij	Heumen	1	€80.000	€227.000

6	Muziekkoepeel Winssen	Beuningen	1	€80.000	€208.592
7	Pilot Strokenteelt voor korte-keten afzet	Berg en Dal	2/3	€25.000	€51.680
8	Voedselhub de Kleverbergh	Berg en Dal	2/3	€80.000	€204.720
9	Moes- en theethuin Blijke Bikkels	Wijchen	1	€80.000	€225.000
10	Het Dijkmagazijn Poort van Maas en Waal	Beuningen	2	€25.073	€51.146
11	Broodnodig van hier	Berg en Dal	2/3	€80.000	€163.907
12	De Terp / Oude Toren Puifluik	Drunten	1	€76.004	€152.010
13	De Paulus Winssen	Beuningen	1	€80.000	€197.854
14	Kinderboerderij Wamel	West Maas en Waal	1	€80.000	€204.500
15	Stoomgemaal De Tuut	West Maas en Waal	2/3	€28.500	€57.000
16	Emilia de Musical	Regionaal	1	€75.000	€150.000
17	Planeet - community garden	Beuningen	2	€75.000	€150.000
18	Dorpshuis De Horst	Drunten	1	€80.000	€198.000

Toelichting verschillen met jaarverslag 2024: de investeringsbedragen in dit jaarverslag zijn actueel. Eerdere ramingen zijn bij de uitwerking van de daadwerkelijke subsidieaanvraag aangepast. Bij Voedselhub De Kleverbergh is de aanvraag gewijzigd van een haalbaarheidsonderzoek naar uitvoering van een project.

Tot en met eind 2025 zijn in totaal 6 subsidies verleend. 8 projecten zijn in behandeling bij Stimulus. De projecten met nummer 15 tot en met 17 zijn bezig met het voorbereiden die nodig zijn voor het indienen van de subsidieaanvraag. Het project met nummer 18, Dorpshuis De Horst in Horssen, kreeg de financiering niet rond en trok zich terug. Hieronder ziet u een groepsfoto van vrijwilligers van de Biesterhof en een foto van Museumpark Oriëntalis.

Satéprikkers klimaat & energie

Aan het begin van de LEADER-periode spraken we af dat klimaat en energie een extra punt zouden zijn bij de beoordeling van alle projecten. Initiatiefnemers moesten in hun projectplan uitleggen hoe zij rekening houden met klimaatverandering, energieverbruik en duurzaamheid. Bijna alle projecten hebben dit gedaan.

Bij landbouw- en voedselprojecten lag de nadruk op duurzamer werken. Dit gebeurde bijvoorbeeld door regeneratieve teelt, het versterken van korte voedselketens en het verminderen van CO₂-uitstoot. Voorbeelden hiervan zijn De Biesterhof, de pilot strokenteelt, Broodnodig van Hier, Voedselhub Kleverbergh en Planeet Communitygarden.

Ook in verschillende sociale projecten worden maatregelen genomen om te verduurzamen. Denk aan het plaatsen van warmtepompen en zonnepanelen, het toepassen van circulaire bouw en het opslaan van energie. Dit geldt onder andere voor: het Dijkmagazijn, Ontmoetingscentrum De Paulus en de thee- en moestuin Blijde Bikkels.

Bij erfgoedprojecten is in de plannen aandacht besteed aan bewustwording en educatie over waterveiligheid, klimaatverandering en biodiversiteit. Dit gebeurde onder andere bij de herdenking van de Watersnood van 1926, de Kinderboerderij in Wamel en Museumpark Oriëntalis.

Ook culturele projecten proberen zo duurzaam mogelijk te werken. Zij gebruiken bijvoorbeeld energiezuinige verlichting en kiezen voor lokale leveranciers. Dit is te zien bij projecten zoals Emilia de Musical en de Muziekkoepeel in Winssen.

Evaluatie aanvraagproces LEADER

In het eerste kwartaal van 2025 deed LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal een evaluatie onder initiatiefnemers die het volledige LEADER-traject hadden doorlopen. Van het eerste contact met de coördinator en de presentatie bij de LAG tot en met het indienen van de subsidieaanvraag bij Stimulus. De aanleiding voor deze evaluatie was het groeiende aantal signalen dat het formele aanvraagproces zwaar en complex was.

Uit de evaluatie bleek een duidelijk verschil tussen de verschillende fasen van het traject. Initiatiefnemers waren overwegend positief over het persoonlijke contact met de LEADER-coördinator en de begeleiding richting de LAG. Deze fase werd als toegankelijk en helpend ervaren. De grootste knelpunten zaten bij het uitwerken en indienen van de subsidieaanvraag. Aanvragers gaven aan dat het moeilijk was om op alle beoordelingscriteria te scoren, dat de hoeveelheid formulieren groot was en dat er veel aanvullende vragen werden gesteld. Ook de lange doorlooptijden en het uitblijven van duidelijkheid over besluiten zorgden voor frustratie en onzekerheid. De uitkomsten van deze evaluatie zijn gedeeld met de provincie en Stimulus en vormden een belangrijke onderbouwing voor bestuurlijke gesprekken over het verbeteren en versnellen van de uitvoering van LEADER.

Bestuurlijke inzet rondom knelpunten LEADER-proces

In 2025 zette LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal zich actief in om de knelpunten in de uitvoering van LEADER bespreekbaar te maken bij de provincie Gelderland. Vanuit ons gebied is het initiatief genomen om de voorzitters van alle Gelderse LEADER-gebieden bij elkaar te brengen. Tijdens het voorzittersoverleg op 2 juli 2025 zijn de belangrijkste problemen open met elkaar besproken. Onder andere de lange doorlooptijden, de toenemende bureaucratie en het uitblijven van besluiten.

Dit leidde tot meerdere bestuurlijke gesprekken met gedeputeerde Zoet in het najaar van 2025, samen met de provincie en uitvoeringsorganisatie Stimulus. In deze gesprekken drongen we verschillende keren aan op het versnellen van het aanvraag- en beoordelingsproces. En op betere communicatie naar aanvragers. In de praktijk leidde dit tot nu toe nog niet tot verbetering. De reguliere beoordelingsperiode is opgelopen van 22 naar ongeveer 32 weken. Stimulus geeft aan dat ze op dit moment geen mogelijkheden ziet om de doorlooptijd te verkorten. Voor de LAG is dit geen acceptabele situatie. Wij blijven hier bovenop zitten en blijven, samen met de andere LEADER-gebieden, bestuurlijke druk uitoefenen zodat er een beter werkproces komt.

Communicatie

In juni en november 2025 zijn twee nieuwsbrieven verstuurd aan 275 leden. Mede vanwege de knelpunten in het aanvraagproces is terughoudend gecommuniceerd en zijn er geen voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

Landelijke LEADER-dag

Op 7 november 2025 vond in Lievelede de landelijke LEADER-dag plaats. Vertegenwoordigers van alle 32 LEADER-gebieden uit Nederland kwamen samen. Omdat de provincie Gelderland gastheer was, hebben de Gelderse LEADER-gebieden samen de organisatie van deze dag verzorgd. LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal was actief betrokken. De dag stond in het teken van ontmoeting, ervaringen delen en samen vooruitkijken naar de verdere uitvoering en toekomst van LEADER.

Doorkijk naar 2026

Eind 2025 ontving de LAG informeel het bericht dat ons gebied waarschijnlijk extra budget krijgt. Dit biedt de mogelijkheid om in 2026 opnieuw projecten te beoordelen. In het bestuurlijk overleg met gedeputeerde Zoet op 5 februari 2026, staat dit onderwerp op de agenda. Daarnaast verkennen we in 2026 een mogelijke samenwerking met LEADER Rivierenland en het Duitse LEADER-gebied Niederrhein. Het doel daarvan is kennis uitwisselen over het aanjagen van inwonerinitiatieven en inspiratie opdoen door projectbezoeken in elkaars gebied. De huidige LEADER-coördinator, Jolanda Kemna, gaat per 1 april 2026 het gebied verlaten. Het wervingstraject voor een nieuwe coördinator loopt, zodat de voortgang van het programma behouden blijft.